

20 Αυγούστου 1968

Εισβολή στην Τσεχοσλοβακία

Ο γενικός γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Τσεχοσλοβακίας, Αντονίν Νοβότνι, ανατράπηκε στις 5 Ιανουαρίου του 1968. Νέος ανέλαβε ο ανανεωτής Αλεξάντερ Ντούμπσεκ, οπαδός του «σοσιαλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο». Η αλλαγή αυτή ξεκίνησε ήπια, με τους πολίτες περισσότερο να οσμίζονται την αλλαγή: Η κατάργηση της λογοκρισίας και η ελευθερία του λόγου διαπιστώθηκαν στην πράξη, χωρίς να προηγηθούν ηχηρές διακηρύξεις. Στην Τέχνη, παρουσιάστηκαν τα πρώτα τολμηρά έργα. Απρίλιος, Μάιος και Ιούνιος πέρασαν μέσα σε συναισθήματα ξεχασμένα από τους παλιούς, πρωτόγνωρα για τους νέους. Στις 14 Μαΐου του 1968, ανακοινώθηκαν οι μεταρρυθμίσεις που αποκλήθηκαν «άνοιξη της Πράγας», ενώ στις 25 Ιουνίου, η εθνοσυνέλευση ψήφισε νόμο αποκατάστασης όλων όσοι διώχθηκαν σε πολιτικές δίκες από το 1948 κι έπειτα. Εβδομήντα προσωπικότητες υπέγραψαν κείμενο για τον εκδημοκρατισμό. Ξαφνικά, η πορεία πήρε γοργούς ρυθμούς που προκάλεσαν καχυποψία και απειλές από τους εταίρους του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Σοβιετικά στρατεύματα συγκεντρώνονταν στα με την Τσεχοσλοβακία σύνορα της Πολωνίας και της Ανατολικής Γερμανίας.

Στις 30 Ιουλίου, μια έκτακτη σύνοδος των μελών του Συμφώνου της Βαρσοβίας εξελίχθηκε σε μάταιη προσπάθεια του Κρεμλίνου να πειστεί ο Ντούμπσεκ να αναστείλει το «πείραμα». Οι πιέσεις συνεχίστηκαν τα δυο πρώτα δεκαήμερα του Αυγούστου.

Στις 20 Αυγούστου του 1968, τον λόγο πήραν τα όπλα: Η σοβιετική εισβολή εκδηλώθηκε ταυτόχρονα από την Πολωνία, την Αν. Γερμανία και την Ουγγαρία. Οι Τσεχοσλοβάκοι αιφνιδιάστηκαν. Η μοναδική μάχη δόθηκε μπροστά στο κτίριο της ραδιοτηλεόρασης: 30 οι νεκροί, 300 οι τραυματίες. Ο Ντούμπσεκ καθαιρέθηκε τον επόμενο χρόνο (17 Απριλίου), οπότε τον διαδέχθηκε ο Γκουστάβ Χούτζακ.

636: Στη μάχη του ποταμού Γιάρμουκ (Ιερομιάκα), ο στρατός του αυτοκράτορα του Βυζαντίου, Ηράκλειου, υφίσταται πανωλεθρία από τους Άραβες του χαλίφη Ομάρ, με αποτέλεσμα να χαθεί για πάντα η Συρία από την αυτοκρατορία. Οι Άραβες είχαν εμφανιστεί στη Συρία το 634 και από το 635 είχαν πάρει τη Δαμασκό.

1770: Με επιστολή του στον βασιλιά Φερδινάνδο της Πρωσίας, ο Βολτέρος ζητά να βοηθηθούν οι Έλληνες να αποτινάξουν τον τουρκικό ζυγό.

1860: Γεννιέται ο Ρεϊμόντ Πουανκαρέ, πρωθυπουργός της Γαλλίας το 1912 και πρόεδρος της από το 1913 ως το 1920. Πήρε όλες τις κρίσιμες αποφάσεις που καθόρισαν τη συμμετοχή της χώρας του στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο.

1914: Στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, οι Γερμανοί παίρνουν τις Βρυξέλλες, ενώ οι Βέλγοι ανασυντάσσονται στην Αντβέρμπ.

1940: Στην πόλη του Μεξικού, τραυματίζεται θανάσιμα, έπειτα από δολοφονική επίθεση εναντίον του, ο Λέων Τρότσκι, θεωρητικός της διαρκούς επανάστασης και μεγάλος αντίπαλος του Στάλιν. Υπέκυψε την επομένη, 21 του μήνα.

1944: Γεννιέται ο Ρατζιβ Γκάντι, γιος της Ίντιρα Γκάντι και πρωθυπουργός της Ινδίας (1984 - 1989). Δολοφονήθηκε στις 21 Μαΐου 1991.

1965: Ορκίζεται στην Αθήνα η 2η κυβέρνηση αποστατών με πρωθυπουργό τον Ηλία Τσιριμώκο.

1974: Ο Τζέραλντ Φορντ αναλαμβάνει πρόεδρος των ΗΠΑ, μετά την παραίτηση του Ρίτσαρντ Νίξον εξαιτίας του σκανδάλου του Γουότεργκέιτ. Αντιπρόεδρος ορκίζεται ο Νέλσον Ροκφέλερ.

1991: Η Εσθονία διακηρύσσει την αποχώρησή της από τη Σοβιετική Ένωση.

1995: Συνολικά 350 άτομα σκοτώνονται σε σύγκρουση δύο τρένων, στην Ινδία.

Η 20ή Αυγούστου στον πολιτισμό

20 Αυγούστου 1960

Η Στρέλκα και η Μπέλκα

Από τον καιρό που ο Παστέρ έκανε εμβόλια σε σκύλους, πριν να αποτολμήσει να τα κάνει σε άνθρωπο ([βλ. 29.4.1877](#)), τα σκυλιά, οι ποντικοί και οι πιθήκοι απέκτησαν το όχι ευχάριστο προνόμιο να υφίστανται πρώτοι κάθε ανθρώπινη έμπνευση. Στους κινδύνους του διαστήματος, οι Αμερικανοί άρχισαν να πειραματίζονται πρώτοι: Από τις αρχές του 1948. Τότε, έβαλαν ένα πιθηκάκι βάρους τεσσάρων κιλών στον κώνο ενός πυραύλου V-2 και το έστειλαν να κάνει βουτιά στο διάστημα και να ξαναπέσει στη Γη. Οι Σοβιετικοί τους μιμήθηκαν την ίδια χρονιά χρησιμοποιώντας εκπαιδευμένα σκυλιά. Έκαναν βαλλιστικές βουτιές στο διάστημα και ξαναγυρνούσαν στη Γη. Ακόμη, δεν μπορούσε να γίνει λόγος για τροχιά γύρω από τον πλανήτη.

Ένα μήνα μετά την εκτόξευση του Σπούτνικ 1, οι Σοβιετικοί έστειλαν τη σκυλίτσα Λάικα (Σγουρομαλλίτσα) με τον Σπούτνικ 2, να κάνει μια διαστημική τροχιά γύρω απ' τη Γη. Η Λάικα μπήκε στον δορυφόρο ζωντανή και γύρισε πεθαμένη. Η πτήση της, όμως, πρόσφερε πολύτιμες πληροφορίες στους επιστήμονες. Με τον δορυφόρο Σπούτνικ 5, εκτοξεύτηκαν στο διάστημα και οι σκυλίτσες Στρέλκα και Μπέλκα. Μπήκαν σε κανονική τροχιά και ξαναγύρισαν σώες και αβλαβείς, στις 20 Αυγούστου 1960. Ήταν τα πρώτα πλάσματα που βρέθηκαν σε κανονική τροχιά στο διάστημα και ξαναγύρισαν ζωντανά. Λίγο καιρό αργότερα, η Στρέλκα γέννησε έξι κουταβάκια. Οι Σοβιετικοί έστειλαν ένα από αυτά δώρο στον πρόεδρο των ΗΠΑ, Τζον Κένεντι.

Τον Ιανουάριο του 1961, στα πλαίσια του προγράμματος Μέρκιουρι, οι Αμερικανοί έστειλαν τον χιμπατζή Χαμ να κάνει μια βαλλιστική βουτιά 16,5 λεπτών στο διάστημα. Κι αυτός

Ξαναγύρισε ζωντανός. Ο επόμενος που έκανε κανονική διαστημική τροχιά, ήταν ο κοσμοναύτης Γιούρι Γκαγκάριν, στις 12 Απριλίου 1961.

1561: Γεννιέται στη Ρώμη ο τραγουδιστής Τζιάκοπο Πέρι, ο πρώτος μουσικός που συνέθεσε όπερα. Πέθανε στις 12 Αυγούστου 1633, στη Φλωρεντία.

1699: Ο τσάρος Μεγάλος Πέτρος καθιερώνει την ευρωπαϊκή ενδυμασία στη Ρωσία.

1741: Ο Δανός εξερευνητής Βίτους Μπέρινγκ ανακαλύπτει την Αλάσκα.

1922: Πραγματοποιούνται στο Παρίσι οι πρώτοι αγώνες στίβου γυναικών.

1968: Πρώτη επιτυχής δοκιμαστική πτήση του υπερηχητικού επιβατικού Κόνκορντ.

1975: Εκτοξεύεται το αμερικανικό διαστημόπλοιο Βίκινγκ 1 με προορισμό τον Άρη. Έφτασε εκεί τον Ιούλιο του 1976.

1977: Εκτοξεύεται το αμερικανικό διαστημόπλοιο Βόαγιαζερ 2. Πέρασε κοντά από τον Δία (Ιούλιος 1979), τον Κρόνο (Αύγουστος 1981), τον Ουρανό (Ιανουάριος 1986) και τον Ποσειδώνα (Αύγουστος 1989) πριν να χαθεί στο διάστημα.

2004: Βγαίνει θετικό το πρώτο δείγμα ούρων του Λεωνίδα Σαμπάνη στον έλεγχο αντιντόπινγκ. Θετικό θα βγει και το δεύτερο με τη ΔΟΕ να του αφαιρεί το χάλκινο μετάλλιο που κατέκτησε στην Ολυμπιάδα της Αθήνας.

2008: Ο Τζαμαϊκανός σπρίντερ Γιουσέιν Μπολτ κερδίζει το χρυσό μετάλλιο των 200 μ. στους Ολυμπιακούς του Πεκίνου, κάνοντας νέο παγκόσμιο ρεκόρ με 19.30 (το παλιό ήταν του Μάικλ Τζόνσον από το 1996: 19.32). Μερικά εικοσιτετράωρα νωρίτερα, ο Μπολτ είχε καταρρίψει και το παγκόσμιο ρεκόρ στα 100 μ. με 9.69.

2009: Στο παγκόσμιο πρωτάθλημα στίβου, στο Βερολίνο, ο Τζαμαϊκανός σπρίντερ, Γιουσέιν Μπολτ, σπάει το παγκόσμιο ρεκόρ στα 200 μ. με χρόνο 19.19! Τρεις μέρες νωρίτερα, είχε σπάσει και το ρεκόρ των 100 μ. με 9.58!

2016: Με άλμα 4,85 μ. στο επί κοντώ, η Κατερίνα Στεφανίδη κατακτά το χρυσό μετάλλιο στους Ολυμπιακούς του Ρίο Ιανέιρο (τρίτο χρυσό για την Ελλάδα, έκτο συνολικά).

2017: Σε ηλικία 91 χρόνων, πεθαίνει ο εμβληματικός κωμικός ηθοποιός, Τζέι Λούις (Τζόζεφ Λέβιτς). Είχε γεννηθεί στις 16 Μαρτίου 1926.

2022: Τέσσερις ημέρες μετά την κατάκτηση του χρυσού μεταλλίου στα 35 χμ., στους Πανευρωπαϊκούς του Μονάχου, η Αντιγόνη Ντισμπιώτη κατακτά και το χρυσό μετάλλιο στα 20 χμ. βάδην. Είναι η πρώτη Ελληνίδα που κατακτά δυο χρυσά μετάλλια στους ίδιους αγώνες.